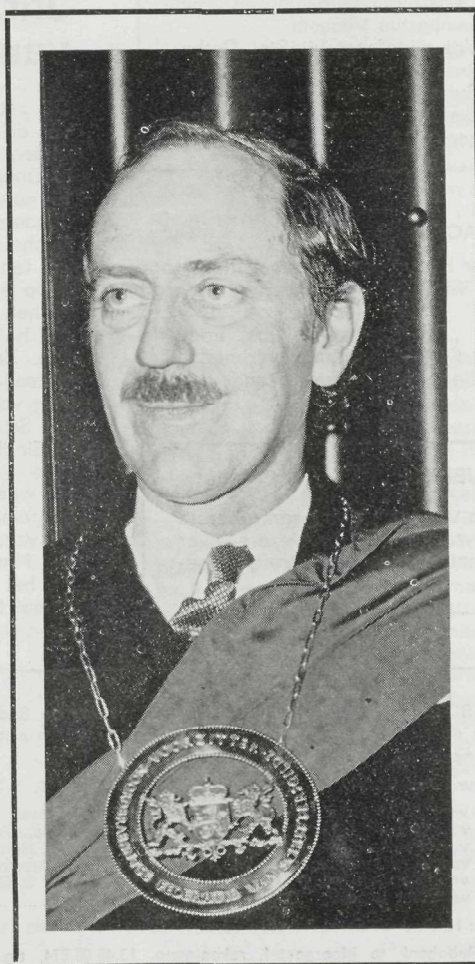

voorjaar 1977
24e jaargang afl. 1

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot.”

Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen,
overleden 5 februari 1977.

AGENDA 1977

- 15 mei Kringdag Peelland bij Sint Wilibrordus Bakel.
- 22 mei Kringdag Land van Cuyk bij Sint Barbara Ravenstein.
- 22 mei Kringdag Kempenland bij Sint Anna Riethoven.
- 29 mei Kringdag Kwartier van Oirschot bij Sint Catharina Moergestel.
- 5 juni Europees Koningschieten Nijmegen.
- 12 juni Kringdag Maasland bij Sint Joris en Catharina te Gemonde.
- 19 juni Agglomeratiedag Eindhoven te Best bij St. Odulphus.
- 31 juli Vrij gildefeest bij Sint Antonius Abt Aijen (L.).
- 31 juli Schietwedstrijden bij Sint Joris Diessen bij gelegenheid van 525-jarig bestaan.
- 21 aug. Liefdadigheidsfestijn bij Sint Lambertus Vessem.
- 4 sept. Vrij gildefeest bij Sint Catharina Woensel - Eindhoven.
- 4 sept. Rubensfeesten Antwerpen.
- 25 sept. Bundes Koningschieten Paderborn (D.).

VAN DE REDACTIE:

Alle copie voor het volgende nummer dient voor 15 mei bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

Het tijdschrift „De Gildetrom” kost voor de leden per jaar f 5,—, eventueel verhoogd met portokosten, die per Kring verrekend worden.

Vragenrubriek:

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

ADVERTENTIES:

voor een hele bladzijde f 200,—, voor een halve bladzijde f 100,— enz.

Ook de Federatie van Gelderse Schuttersgilden, opgericht 24 november 1947, heeft sinds een paar jaren een eigen contactblad „Gelderse Schutterskroniek”; het verschijnt zes keer per jaar en kost f 15,— per jaar.

Abonnementen kunnen worden opgegeven bij J. A. Sluiter, Loostraat 32 te Huissen (tel. 085 - 250804).

Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen overleden

Op zaterdag 5 februari 1977 is de voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden overleden in het Dioconessenziekenhuis te Eindhoven. Jhr. Smits van Oyen, geboren op 18 november 1924, was pas 52 jaar oud. Op donderdag 3 februari ging hij voor een poliklinische behandeling naar het ziekenhuis omdat hij tengevolge van een onschuldig lijkende griep steeds koorts bleef houden.

In het ziekenhuis achtte men het verstandig dat hij enkele dagen ter observatie zou blijven. Zaterdags verergerde zijn toestand zich plotseling zodanig dat hij vermoedelijk als gevolg van een longontsteking overleed.

Jhr. Smits van Oyen was op het kasteel Eckart in Eindhoven geboren; later is hij op „Soeterbeek” in Nuenen gaan wonen.

Hij was van 1 januari 1956 tot 1 maart 1963 burgemeester van de gemeente Alphen en Riel en vanaf laatstgenoemde datum burgemeester van Nuenen.

Na het overlijden van Jhr. Mr. R. van Rijckevorsel in 1967 benoemde het bestuur hem tot

„DE GILDETROM,” driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom,” in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuyk.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133993.

Redacteurs: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521 voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek, tel. 04255-2431 voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863 voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516 voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725 voor Het Land van Cuyk:

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, Moergestel, tel. 04243 - 1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Voorzitter van de Federatie. Sedert 1971 was hij ijverig werkzaam voor de Europese Werkgemeenschap van Schutsbroederschappen, Schuttersgilden en Schutterijen. In 1975 werd hij in het Stadhuis van Aken aangewezen als waarnemend-voorzitter van de Europese Werkgemeenschap. Op 15 januari 1977 werd hij aangewezen als eerste Voorzitter van de Europese Werkgemeenschap.

Hoogtepunten voor het Gildewezen onder zijn leiding waren: de grootse huldiging door tweeduizend gildebroeders van H.M. Koningin Juliana op Soestdijk in 1974, de Romereis in 1975 en de viering van het 40-jarig bestaan van de Federatie te Hilvarenbeek in 1976. Hij keek thans in het bijzonder uit naar de dit jaar in Eindhoven te houden grote Gildetentoonstelling.

Hij verwachtte veel van het jaar 1977. Tijdens de op 15 januari 1977 in Eindhoven gehouden vergadering van de Federatie sprak hij de volgende woorden:

„Mag ik U verzoeken met mij op te staan. Ik „open deze vergadering met de christelijke „groet: Geloofd zij Jezus Christus.”

„Mijne Heren, wij hebben elkaar zojuist een goed 1977 toegewenst. Ik maak gaarne van de „gelegenheid gebruik om ook voor de gilden „en de gildekringen die zijn vertegenwoordigd „en U allen de beste wensen toe te voegen.

„Ik hoop dat het voor de gilden, voor de gilde- „kringen en dus ook voor de Federatie een „jaar van bloei mag worden; en een jaar waar „gij allen als leidende gildedefunktionarissen met „genoegen op zult terug kunnen zien.

„Als wij ons dan, op de elfde dag van het jaar, „zetten aan de arbeid, om DAT, aan het eind „van het jaar, als bereikt te kunnen beschou- „wen, dan doe ik dat met veel plezier ener- „zijds, aan de andere kant met een zekere „schroom. Want als je weer terugkijkt op een „jaar, dan is er wél van alles gebeurd, maar „ik heb een beetje de indruk dat, wat bereikt „wordt in een jaar, wat onsystematisch, wat „onsamenhangend, zou kunnen worden be- „schouwd door de buitenstaander.

„Degene die wat ingewijd is ziet toch wel een „zekere samenhang, een zekere lijn in allerlei „ontwikkelingen en activiteiten; maar ik dacht „dat op dat gebied misschien nog wat méér te „bereiken zou zijn als tot dusver gewoonlijk „het geval is.

„Ik zou met U als bestuurders van de Fede- „ratie graag zover komen dat we een plan de „campagne, een actieprogramma aan het begin „van het jaar zouden kunnen opstellen dat dan „wat duidelijker leidt naar een doel als dat tot „nu toe is gebeurd.

„Ik besef heel goed dat U van mij verwacht en „van het dagelijks bestuur van de Federatie, „dat daartoe initiatieven zullen worden ont- „plooid. Ik zal met het dagelijks bestuur daar- „over dan ook nader overleggen; maar ik dacht „dat dat een van de dingen zou kunnen zijn die „in het komende jaar onze extra aandacht zou- „den kunnen vragen.

„Dat zou ik dan ter opening van deze vergade- „ring willen zeggen.”

De toespraak van voorzitter Smits van Oyen hield een belofte in voor 1977 en voor de verre

toekomst. Aan het federatiebestuur de taak om aan de inhoud van zijn woorden gestalte te ge-
ven.

Het gildewezen heeft een groot verlies geleden. Maar zijn echtgenote Marie Thérèse van Rijcke-
vorsel en haar 4 kinderen zullen hem bovenal missen. Het medeleven met hen is groot.

Wij hebben hen waarschijnlijk een grote troost bereid door in zo groten getale bij de begra-
fenis aanwezig te zijn. Er waren zeker meer dan vijfhonderd gildebroeders uit Brabant, Gel-
derland, Limburg, België en Duitsland die hem de laatste eer kwamen brengen. De Sint-An-
drieskerk te Nuenen was geheel gevuld met familieleden, gildebroeders en anderen, onder wie de Commissaris van de Koningin en bur-
gemeesters van vele gemeenten.

Bij de bijzetting in het familiegraf op het Sint-
Petruskerkhof te Eindhoven lieten de vende-
liers van de Nuenense gilden hun vaandel zacht neerdalen op de kist waarin het stoffelijk
overschot van de voorzitter was neergelegd. Vice-voorzitter A. Niessen sprak namens de
Federatie enige woorden ten afscheid en Dr. Th. Reintges, vice-voorzitter van de Europese
Werkgemeenschap, deed dit namens de gilde-
broeders van geheel Europa.

Op het bidprentje van de overledene staat o.a. „Zijn geloof in God, zijn liefde voor het ko-
„ninklijk huis en zijn sterk gevoel voor recht „en traditie heeft hij in zijn werk voor het gil-
„dewezen tot uitdrukking gebracht.”

Moge onze voorzitter bij God rust vinden.

v.d.Vo.

In Memoriam

Vandaag 5 maart 1977 is het alweer een maand geleden dat de voorzitter van onze Federatie is overleden. Het is nog steeds niet goed in te denken dat hij tijdens bestuursvergaderingen en andere gildebijeenkomsten niet meer in ons midden zal zijn.

Voorzitter Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen was een persoonlijkheid van uitzonderlijk groot formaat. Hij wist altijd in voor iedereen duidelijke taal precies te zeggen hoe hij over een bepaalde zaak dacht. Als er al eens iemand was die zich op een niet redelijke wijze uitte, dan schroomde hij niet hem kort en bondig te verzoeken zich anders en reëler te gedragen. Hij was daarnaast in staat op een eerlijke welgemeende sportieve wijze over de hiervoor bedoelde personen de loftrompet te steken, óók als zij er niet bij waren, indien zij in het belang van het gildewezen bijzondere prestaties hadden verricht.

In conflictsituaties stelde hij zich formeel op maar hield daarbij voor de andere partij de mogelijkheid open een gebaar te maken om tot een oplossing te kunnen komen. Dat dit in sommige gevallen niet gelukte, speet hem méér dan menigeen vermoedde.

Voor personen, van wie hij wist dat hij hen kon vertrouwen en op wiens steun hij door dik en dun kon rekenen, stond hij van zijn kant ook op de bres. Zo ontstonden wederzijds vriend-
schappelijke gevoelens die ver uitgingen bo-
ven een normale gildebroederlijke verhouding.

Hij was in hart en nieren een goede gildebroeder; hij streefde naar een grote eenheid van alle samenwerkende Kringen in de Federatie. Bij allen die hem hebben mogen leren kennen zal hij steeds als een excellente voorzitter en gildebroeder in de herinnering blijven voortleven.

v.d.Vo.

C. W. J. BARON DE WEICHS DE WENNE

WAARNEMEND-VOORZITTER VAN DE FEDERATIE.

In een op 15 februari 1977 te Gemert gehouden vergadering van het bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden is, i.v.m.

het overlijden van Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen, tot waarnemend-voorzitter van de Federatie aangewezen C. W. J. Baron de Weichs de Wenne.

De heer de Weichs de Wenne, voorzitter van de Kring Land van Cuyk, heeft uitdrukkelijk verklaard dat hij slechts zeer tijdelijk deze functie wil vervullen, omdat hij door tijdgebrek o.a. niet in staat zal zijn veel gildefeesten te bezoeken en andere representatieve verplichtingen na te komen.

Het is mede om deze reden dat door de federatie-bestuur ijverig gezocht wordt naar een geschikte kandidaat voor het voorzitterschap. Een en ander dient echter met de nodige omzichtigheid te geschieden en het zal mede daardoor zeker wel zomer of najaar 1977 worden voordat een nieuwe voorzitter geïnstalleerd zal kunnen worden.

v.d.Vo.

Vaandel - Vendel II

Vandaar dat een verantwoord gebruik van het GILDEVAANDEL moet worden gevolgd. In het kort geven we een vaandelprotocol dat historisch en heraldisch enigszins verantwoord is en zoals het bij de gilden in optochten e.d. aangewend of beleefd wordt.

HET VAANDELPROTOCOL.

Als de vaandels via een militaire traditie aan ons zijn overgeleverd dan zijn ok de VAANDELGEBRUIKEN daarmee gegroeid. Militair en kerkelijk zijn zij gevormd en gebruikt, vandaar dat een verantwoord gebruik VAN en AAN het vaandel moet worden gevolgd. In beide gevallen heeft de heraldiek hier een zeer grote invloed gehad. We denken dan ook aan het ridderwezen, de kerkelijke invloed, functies in het openbaar leven, e.d.

GILDEVAANDELS.

- De parades of optochten worden rechts afgenomen; men trekt van links naar rechts de autoriteiten (ere-tribune) voorbij.
- Het VAANDEL als symbool (en een op zich zelf staand teken) presenteert of vertegenwoordigt de groep, de kring, het gilde of de broederschap.
- Het PRESENTEREN van het vaandel: wordt het vaandel gepresenteerd om gegroet te worden dan wordt het een weinig opgetild, heel weinig wat schuin naar voren gebracht en stilstaand vastgehouden (dit is geen neigen). Het wordt hier voor de autoriteiten gebracht **om gegroet te worden** (zoals bij militaire eenheden en bij de opening van de Staten Generaal). Niet gepresenteerde vaandels worden niet gegroet en ook niet die vaandels die de groep verlaten.
- Wordt geparadeerd - in OPTOCHT LOPEN - dan VAANDEL gewoon op rechterschouder dragen; dus het vaandel naar achter laten steken. Let op dat het de grond niet raakt. Zó wordt bij het passeren van de ere-tribune het vaandel **gegroet door** hen die de pa-

rade afnemen.

Tijdens de optocht wordt NIET stilgestaan met het vaandel, dus doormarcheren, of -gaan.

Zo wordt hier door de autoriteiten of eregasten de „achterkant" of linkerzijde van het vaandel gezien, die „parade-kant" heet. Hierop bevonden zich meestentijds wapens en niet de volledige aanduiding van de eenheid.

(Ook kan het vaandel schuin VOORUIT in de optocht worden megedragen en dan zien zij die de parade afnemen de „voorzijde of rechter-kant" van het vaandel, waarop alle symbolen of afbeeldingen van het gilde staan; men kent dan direct het gilde dat langs komt. Deze wijze van het naar voren dragen is niet de gewenste manier en het is beter dat het gildevaandel over de rechterschouder naar achter wordt gedragen. Dat doen ook de vendeliers als zij niet zwaaien).

Als het **schuin vooruit** wordt megedragen dan moet men deze houding zeker **niet zien als neigen**, want dat is het niet. Het hangt dan mooi om gezien te worden en ook om begroet te worden vanaf de ere-tribune; het is dan een **presenteren** geworden.

GROETEN BIJ KERK EN STERFHUIS.

- Komt een gilde langs de kerk of een stervhuis dan wordt het gildevaandel naar de te groeten zijde gebracht en plm. 45 graden geneigd **om zelf te groeten** uit eerbied.
- Het Vaandel en de vendels IN DE KERK bij het altaar plaatsen. Zij worden hier door de vaandrig en de vendelzwaaiers rechtstandig op de grond vastgehouden. Vaandrig en vendeliers mogen in de kerk hun vaandels niet verlaten. Zijn zij geüniformeerd, dan netjes in costuum met pet of hoed het vaandel vasthouden.
- Ook de koningen staan in vol ornaat met hun koningszilver omhangen onder de H. Mis bij het vaandel.

- **ROUWVAANDELS** of het rouwen met vaandels: rouwcrêpe of - tule wordt aan de top van de Standaard en/of Gildevaandel geknoopt. Het Gildevaandel of het Zwaaiwendel wordt op het kerkhof ten afscheid gezwaaid over de kist van de overledene. Na de afscheidsgroet laat de vendelier het vaandel (vendel) op de kist neerdalen en de top van de stok rust even op de kist (doodliggen). Daarna wordt de kist in het graf neergelaten.
- Sommige gilden zijn in het bezit van een **ROUWVAANTJE**. Dit wordt bij een uitvaart van een gildebroeder of diens echtgenote geplaatst in het priesterkoor tijdens de dienst. Ook kan dit worden meegedragen in de begrafenisstoet. Het dragen van **ROUWSJERPEN** is dan ook gebruikelijk.

ZWAAIVENDELS.

- Als het gildevaandel gegroet wordt bij het presenteren, dan neigen de daarbij behorende zwaaiwendels 45 graden naar voren.
- Bij parade of in optochten, als de ere-tribune wordt gepasseerd: Gildevaandel achterwaarts over de rechterschouder om gegroet te worden; alle daarbij behorende vendels behoren door de vendeliers naar rechts (waar de parade wordt afgenomen) geneigd (45 tot 90 graden) te worden. De voorste geeft aan wanneer hij neigt en ziet toe tot de laatste vendelier de tribune is gepasseerd en dan pas gaan de zwaaiwendels tegelijk weer terug op de schouders (dus allen tegelijk).
- Ook zullen bij deze parade de zwaaiwendels alle tegelijk gezwaaid kunnen worden. Het zwaaien is het mooiste en aan te bevelen, want zij voeren ook de kleuren van het gilde en zij groeten zelf hiermede ook de autoriteiten.
- Op vendelwedstrijden begint en eindigt de vendelzwaaijer zijn oefeningen met een lichte buiging als groet aan de omstaanders.

DE GILDESTANDAARD.

- De standaardrijder voert de standaard van

het Gilde te **PAARD**. Hij houdt tijdens het rijden de standaard rechtop in de voethuls steunend en laat hem geheel uitwaaien door statig zig-zagrijdend de weg voor het gilde vrij te maken.

- Loopt de standaardrijder te voet (bij gebrek aan een paard), dan moet hij dit teken van eenheid ook rechtop dragen om het te laten uitwaaien en te laten zien boven de groep.
- De standaardrijder te voet of te paard moet ook naar voren uittreden (als het gildevaandel) om gegroet te worden.

Bij het begroeten van hoogwaardigheidsbekleeders staat de standaard(rijder) ook terzijde of nabij de te begroeten personen net als het gildevaandel.

Hij houdt met de rechterhand de tournooilans met standaard vast. Rijdt de standaardrijder in de parade — optocht — mee, dan rijdt hij zigzagsgewijs voor zijn gilde uit en staat niet stil voor de tribune. Hij voert de standaard rechtop op een fiere wijze en wordt dan begroet.

We hebben deze gegevens neergeschreven opdat de Overheden van de gilden die eens zouden overwegen. Op de eerste plaats om de waarde die aan deze attributen is gegeven te respecteren en vervolgens om ze de plaats te geven die hen toekomt.

Vele gegevens hebben we in „Het Vendel” al beschreven, maar de „Stichting Banistiek en Heraldiek” heeft ons hierbij ook een leidraad gegeven.

We spraken hier alleen over standaard, gildevaandel en zwaaiwendel en niet over vlaggen. De laatste hebben een heel ander protocol, dat niet direct bij onze gilden thuis hoort, alhoewel zij even voornaam zijn.

Jan Toorians.

Loonopzand, 12 november 1976

P.S. Pag. 59 reg. 3 en 4 v.b.: verlenging, moet zijn „verlening”
reg. 14 v.o.: Dat, moet zijn „Dan.”

GILDEAKTEN XI

EEN TEERDAG IN SON

Aan de gilden uit Son heb ik al enige afleveringen besteed. Ook nu weer heb ik een interessante akte gevonden en een onderzoek in het parochiearchief te Son leverde weer voldoende materiaal op voor nog enkele afleveringen meer.

Deze keer wil ik uw aandacht vestigen op een verklaring over een ruzie op een teerdag van het Sint-Catharinagilde te Son in 1782.

Op „St. Luciëdag vrijdag den dertienden deeser maand December 1782 ten huijze en herberge van Willem Borghouds heeft geteert of vrolijk geweest het St. Catrina Gilde of Broederschap of Schutterije, en dat er bij die gelegenheid een groote hoop volks in huijs en in de kamer met de comparanten aldaar tezamen gekomen

was, en bijzonderlijk, die van het gilden.”

Hoe men in die tijd een teerdag vierde komen we in een volgende alinea beter te weten. „Dat er door het aanwezig volk, gelijk altoos bij zulke gelegendheeden gebeurt en bisonder des Smorgens sterken drank gedronken en des Smiddags gegeten en wijngedronken en voorts des Snademiddagz en des Savonds gedronken wierd Bier, roden en witten wijn.”

Volgens de verklaringen van de getuigen was deze hoeveelheid drank voor vele gildebreeders al gauw te veel en zij begonnen lastig te worden en moeilijkheden te maken.

Deze dronken gildebreeders begonnen te wedden. De een wedde dat hij meer dubbeltjes en ducaten bij zich had dan de secretaris van Son en dat deze secretaris geen honderd ducaten bij zich zou hebben, beter dat hij die

niet binnen een uur kon tonen. Helaas kon de secretaris aan dit geld komen, zodat de dronken gildebroeder zijn weddenschap verloor. Op aanmoediging van de gildebroeders dronk deze nu uit een bierglas achter elkaar vier flessen rode wijn leeg. De dronken gildebroeder beloofde de secretaris voor de secretarie het voor die tijd fabelachtige bedrag van f 20.000. De aanleiding tot dit proces was het feit dat de secretaris van Son dit laatste goed onthouden had en er voor de rechtbank op terug kwam.

Reeds een dag na de teerdag wist de dronken gildebroeder niet meer „wat hij gesproken off gedaan hadde.” Uiteraard werd hij op dit punt vrijgesproken en bovendien was door iedereen verklaard dat hij inderdaad dronken was geweest, hetgeen de rechtbank ook onomstotelijk vaststelde.

Bron: Son R 64 37v/39 dd 20-12-1782

Jean Coenen Vendeller Sint-Jorisgilde
Zesgehuchten.

Gildegegevens in het Vaticaan Archief.

Van gildebroeder Jos. van Broekhoven uit Goirle kreeg ik fotocopies ter inzage van een gevoerde correspondentie tussen Mgr. J. Damen en de Vice-Directeur van het Nederlands Historisch Instituut te Rome. Hierin verklaarde deze laatste bereid te zijn voor de gilden gegevens in het Vaticaan archief te laten opzoeken, mits men hem voldoende basisgegevens verstrekke, zoals **plaats** en **datum**. Ondergetekende meent dat er enkele gilden zijn, die wat hun statuten betreft rechtstreeks bindingen hebben gehad met Rome.

Laten deze gilden hier eens achter aan zitten en dan later de resultaten doorgeven in onze Gildetrom. Het adres is Dr. P. J. van Kessel, Istituto Olandese, 10-12 Via Omero, 00197 Roma, Italia.

K.V.

„De Bazuin” blaast geen zuivere toon.

In het nummer van „De Bazuin” van 7 januari 1977 gaat Jo Heymans een beetje te vlot van stapel als hij gaat praten over „fraternitas” en „gildebroeders.” Nog steeds meent hij, dat fraternitas en gildebroeders gekoppeld moeten worden aan ambachtslieden en koopmansgilden. En als hij dan gaat verklaren, wordt het een lachertje. Vooral dat helpen in moeilijke situaties van economische aard, klinkt een Brabantse gildebroeder wel erg gek in de oren, zeker wanneer deze onzin met voorbeeldjes wordt toegelicht. Uit heel de tekst van het artikel blijkt, dat hij weinig verstand heeft van broederschap in christelijke geest.

K.V.

Over het Schijndelse gilde St. Servaas.

Tussen de familiepapieren van Drs. P. J. C. Boeren te Best zag ik de copie van een aanvullend testament, dat op 6 juni 1665 ten over-

staan van de „schepenen ende secretaris” van de dingbank van Schijndel gemaakt werd (R.A. 's-Bosch, Schijndel R 142, fol. 14).

Hierin verklaart de testateur „Peeter Adriaen Peters, als tegenwoordich Coninck der gilde oft schutterije van St. Servaas, patroon tot Schijndel, vijf nieuwe sleijers” te schenken, „om bij den coninck ende deeken den selfe jaerlijcx op de behoorlijke teerdaghe gedraeghen ende daarmede versiert te werden.” Mocht het zijn, dat deze sjerpen niet tijdig gereed zouden komen, dan moesten terstond na de dood van de testateur dertig Carolus guldens worden uitgekeerd aan genoemd gilde onder voorwaarde, dat dit geld uitsluitend aangewend zou mogen worden voor het aanschaffen van sjerpen.

Vroeger hebben in Schijndel vier gilden bestaan 2). Mogelijk is het bovenstaande voldoende om eens na te gaan of er in die plaats nog enige restanten van die gilden zijn. Deze zouden dan kunnen worden aangegrepen om eens te bezien of er aan het heropleven van een Schijndels gilde behoefte bestaat.

K.V.

2) In 1825 telden deze nog vele leden.
zie „Vaste goederen en eigendommen der Schutsgilden” (J. Coenen).

Voorlopige lijst van gilden die deelnemen aan het Europees Koningschieten 5 juni 1977 te Nijmegen.

Land van Cuyk

- 1 H. Bloed, Boxmeer
- 2 St. Sebastianus, Vianen-Cuyk
- 3 St. Theobaldus, Overloon
- 4 St. Antonius en Maria, Linden
- 5 St. Jacobus, Zeeland
- 6 St. Barbara, Ravenstein
- 7 St. Jan, Gassel
- 8 St. Dionisius, Heyen
- 9 St. Antonius, Well

Kempenland

- 1 St. Martinus, Luyksgestel
- 2 St. Catharina, Mierlo
- 3 St. Joris, Zesgehuchten
- 4 H. Kruis, Gerwen
- 5 St. Jan, Soerendonk
- 6 St. Catharina, Strijp
- 7 H. Sacrament, Bergeyk

Kwartier van Oirschot

- 1 St. Sebastiaan, Diessen
- 2 St. Joris, Oirschot
- 3 St. Sebastiaan, Hoogeloon
- 4 Sancta Barbara, Oirschot

Kring Peelland en
Kring Maasland moeten hun opgave nog verstrekken.

Dienstbaarheid op zoek naar eigentijdse taken.

Ingezonden brief uit Goirle.

Goirle, 25 januari 1977

Geachte redactie,

Zou het niet mogelijk zijn, om de overheden van onze gilden te verzoeken specifieke gilde-activiteiten of gebruiken in onze Gildetrom te publiceren. Wij kunnen allemaal veel van elkaar leren, en mogelijk op deze wijze elkaar stimuleren.

Om een voorbeeld te geven: het Sint-Mauritiusgilde uit Goirle heeft een afspraak met de kerkelijke en wereldlijke overheid van Goirle, dat er op dit gilde een beroep kan worden gedaan, wanneer andere instanties in gebreke blijven. Gezamenlijk zal dan onderzocht worden op welke wijze ons gilde hulp kan bieden. Wij willen op deze manier meer waarde en inhoud geven aan de EED van TROUW aan Kerk en Gemeenschap. Niemand durfde met de actie Geven voor Leven de organisatie aan. Ons gilde heeft toen de medewerking van het Sint-Joris en het vroegere Sint-Sebastiaansgilde gevraagd.

Samen hebben wij f 42.000,— opgehaald. Verder verzorgt ons gilde al sinds enkele jaren de geallieerde oorlogsgraven in Goirle. Vorig jaar hebben wij samen met het Sint-Jorisgilde de omrastering van de fusilladeplaats op de Rovert vernieuwd.

Onze gildezusters organiseren elk jaar de kollekte voor het geestelijk gehandicapte kind. Verder hebben zij de Kerstviering op 20 december georganiseerd. Hierbij waren alle leden met hun dames aanwezig. Onze gildeheer pastoor Pirenne gaf eerst een uiteenzetting over de betekenis van de Kerstboodschap voor deze tijd; daarna werden lezingen uit de bijbel en gedichten afgewisseld met kerstliederen.

Hierna werd in een drietal brieven aan Paus Paulus VI, H.M. Koningin Juliana en Mgr. Bluysen plechtig beloofd in 1977 een goed gildebroeder, gildezuster voor elkaar te zijn, in dienst van kerk en gemeenschap, bekrachtigd met ieders handtekening. Ook burgemeester v. d. Wildenberg was hierbij aanwezig; hij had om hierbij aanwezig te kunnen zijn een belangrijke vergadering verzet. Deze belangstelling werd bijzonder gewaardeerd. De avond werd besloten met een verbroederingsmaaltijd.

Met Drie-Koningen zijn wij weer bij de leden gaan zingen; de opbrengst was weer voor de gildekas. Met Verloren Maandag bracht burgemeester A. v. d. Wildenberg voor iedere gildebroeder een zelfgebakken bierpul mee, met ieders eigen naam er op.

Sinds korte tijd is ons gilde bezig foto's en dergelijke te verzamelen die betrekking hebben op ons gilde. Wij zijn er in geslaagd nu al van elke koningsverschieting, die ons gilde in 50 jaar gehad heeft, foto's in ons bezit te krijgen; verder zijn er vele andere foto's bij van diverse gelegenheden, ongeveer 50 stuks. In februari zal Dr. E. v. Autenboer een lezing komen houden over gildegebruiken en in maart zal Karel Vermeeren met lichtbeelden komen over het gildezilver. Deze lezingen zullen gehouden worden in onze gildekamer, de raadszaal van het gemeentehuis. Hiermee willen wij de kennis en interesse van onze leden en andere belangstellenden vergroten, tot welzijn van ons gildewezen en onze gemeenschap.

In afwachting van een gunstige reactie van onze gildebroeders uit het Brabantse,

met gildegroet, A. v. Laarhoven, Hoofdman.

A. v. Broekhoven, Vaandrig.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Kingonderscheidingstekens werden uitgereikt aan de volgende verdienstelijke gildebroeders: Adr. Smetters, vendelier van de O.L. Vrouwe-Broederschap te Oirschot; C. M. Evers, secretaris en A. C. Smolders, keizer van Gilde Sint Sebastiaan te Westelbeers; M. H. v. d. Bogaart, deken, en A. A. v. d. Schoot, deken van Gilde Sint Barbara te Oirschot.

Pauselijke onderscheiding.

Vanwege zijn verdiensten voor de Kerk en de parochiegemeenschap van Hulsel ontving gildebroeder Piet Vinken van het Heilig-Sacramentsgilde de Pauselijke onderscheiding „Pro Ecclesia et Pontifice” Proficiat!

Gilde Sint-Monulphus en Gondulphus Knegsel.

Op 16 september 1976 hebben 4 gildebroeders een Koninklijke Onderscheiding in zilver ontvangen in verband met 50 jaar en langer trouw lidmaatschap.

Burgemeester Spoormans, vergezeld van diens echtgenote, kwam persoonlijk de onderscheidingen opspelden aan de totaal verraste gildebroeders, in het bijzijn van het Kringbestuur van het Kwartier van Oirschot.

Na toespraken door de burgemeester en de Kringvoorzitter, de heer van Ervc, werd door de Knegselse Drumband een serenade gebracht en door de vendeliers een vendelgroet. Verder werd de avond in gezellig samenzijn met de gildebroeders en het hoofdbestuur doorgebracht in de gildekamer van Café Pasmans.

Wij hopen dat de jubilarissen de onderscheidingen nog lang mogen dragen.

H. van Boxem, hoofdman.

v.l.n.r.: H. Groenen, W. Willems, P. Beerens, A. Keeris

AFSLUITING LIEFDADIGHEIDSFESTIJN 1976 ALPHEN (N.Br.).

Op 11 febr. 1977 had de overdracht plaats van het netto bedrag van f 14.638,47 dat overhandigd werd aan de afgevaardigden van de Ouderverenigingen van het Zorgenkind. Het Gilde Sint Willibrordus had grote eer van haar werk en zorgde voor een mooie avond. Hartelijk dank hiervoor.

Heilig-Sacramentsgilde Hulsel.

Op 13 oktober i.l. organiseerde het gilde te Hulsel een receptie wegens het 50-jarig jubileum van drie van zijn voormannen, t.w. Th. Michelbrink, oud-hoofdman, P. Ansems, oud-secretaris, en Jac. Maas, oud-vaandrig.

Mevrouw Michelbrink behoorde uiteraard ook bij de jubilerenden.

Toen hoofdman Ad. Michelbrink om half negen de receptie opende waren, behalve vele belangstellenden uit het eigen gilde en de betrokken families, o.m. aanwezig Burgemeester en Mevr. v. Homelen, de heer Hendriks, voorzitter feestcomité, de heer v. Erve en medebestuurders van het Kwartier Oirschot.

De heer Hendriks sprak als eerste de feestelingen toe, waarna de drumband op volle sterkte een pittige serenade ten gehore bracht. Namens het gemeentebestuur sprak Burgemeester v. Homelen met een hartelijk woordje de jubilarissen toe en wenste hen nog vele gelukkige jaren in het gilde toe.

De heer v. Erve feliciteerde, namens het Kwartier Oirschot, in een welgemeend woord de

jubilerenden en uitte veel waardering voor het vele werk dat dit drietal voor het gilde heeft gedaan.

G. v. d. Heyden sprak namens het gilde. Spreker feliciteerde namens alle leden bij dit heuglijk gebeuren. Hij noemde hen de „werkers van het eerste uur“ en vond het de plicht van alle leden het werk, zo fanatiek door deze drie opgezet, voort te zetten. Als blijk van waardering bood spreker een cadeau aan en werd Mevr. Michelbrink in de bloemen gezet.

Th. Michelbrink, oud-hoofdman, dankte ontroerd de vele sprekers en hoopte dat alle jubilarissen nog lang van hun gilde zullen mogen genieten. Met familie, vrienden en kennissen werd het gezellige feest tot in de kleine uurtjes voortgezet.

† IN MEMORIAM

Gilde Sint Joris Tilburg.

Op 25 nov. 1976 werd de 68-jarige gildebroeder Antonius Voskens ten grave gedragen. Hij stamde uit een oud gilde-geslacht en diende dit gilde als deken, koning en oudraad.

Gilde H. Sacrament Hulsel.

Op 2 januari 1977 overleed op 53-jarige leeftijd de gildebroeder Jan Groenen. Hij was meer dan 25 jaar een goed gildebroeder.

Gilde Sint Barbara Oisterwijk.

Op 20 januari 1977 overleed hoofdman A. Peters. Gedurende vele jaren was hij een hoofdman die met veel zorg zijn gilde, dat wel betere tijden heeft gekend, op de been hield. Wij hopen dat zijn goed voorbeeld wordt gevolgd en dat dit gilde weer spoedig tot grote bloei komt.

Gilde Sint Barbara Oirschot.

Op 20 febr. 1977 overleed hoofdman Harry Bullens in de leeftijd van 64 jaar. Gedurende 23 jaren was hij een actief lid van dit gilde, waarvan 15 jaren als hoofdman. Gedurende drie jaren was hij lid van de kascommissie van de Kring.

Gilde Sint Sebastiaan Tilburg.

Op 22 feb. 1977 overleed hoofdman Kees van Dun op 62-jarige leeftijd. Voor zijn grote verdiensten op sociaal gebied ontving hij de Pauzelijske Ridderorde van Sint Silvester. Hij was de mede-heroprichter van dit gilde, dat in 1966 weer ontwaakte en mee door zijn bezielende toewijding tot grote bloei kwam.

Moge deze gildebroeders allen rusten in vrede!

Nieuws uit Kempenland

Gildefeest Agglomeratie Eindhoven op zondag 19 juni 1977 te Best.

De Kring het Kwartier van Oirschot en de Kring Kempenland zullen zeer nauw samenwerken met het Sint-Odulphusgilde en het gemeen-

tebestuur van Best om deze gildedag, die voor het eerst in Eindhoven door het Sint-Jorisgilde Stratum is georganiseerd, ook in Best een zeer succesvol verloop te doen hebben.

In de agglomeratie Eindhoven zijn 36 gilden gehuisvest, waarvan 31 in de Kring Kempenland

het
teft

re-
g-
van
ille
op-
ng
vr.

erd
en
en.
het
rt-

de-
Hij
de

ef-
er

e-
d-
e-
/ij
gd
ei

y
le
e,
le
in

in
r-
s
6
e

!

en 5 in de Kring het Kwartier van Oirschot. In Best zal door de burgemeesters van de 11 gemeenten, aangesloten bij de agglomeratie Eindhoven, om het wisselschild worden geschoten dat thans in het bezit is van de burgemeester van Best Mr. de Leeuw. Verwacht wordt dat het gildefeest, dat onder auspiciën van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden wordt georganiseerd, een groot succes zal worden.

Vo.

Uitslag kruisboogschieten op de wip om het kampioenschap van Brabant.

Kampioen: Theo Broens, Zeelst.
Tweede: Bernhard Smits, Gerwen.
Derde: Frans Appels, Westelbeers.
Aan de wedstrijd namen 77 schutters deel. De organisatie lag bij het Sint-Jorisgilde, Eindhoven-Gestel in goede handen.

Een Koningsspiegel uit Geldrop.

Op het einde van het vorig jaar kocht de gemeente Geldrop van een antiquair uit Londen een zilveren handspiegel. Aan de binnenzijde van de spiegel staat de volgende inscriptie: I.C. DE. HORNES. HEERE. VAN. GELDROP. ENDE. NIEL. CONINCK Ao 1714.

Het middenstuk van deze handspiegel bevat een gedreven voorstelling van Sint Joris. De omlijsting is in Rococostijl, waarvoor onder andere de schelp bovenaan de spiegel kenmerkend is. Het merk van de maker is een bijenkorf. Op de foto is dit merk zichtbaar bij de staart van de draak.

De maker is helaas niet bekend. We hebben vele deskundigen op dit gebied ingeschakeld,

maar een definitieve maker hebben we niet kunnen vinden. Er zijn wel enige zilversmeden die een bijenkorf voerden, maar deze zaten of in een ander land of de periode klopte niet.

Overigens maakte een van deze deskundigen er ons op attent, dat het middenstuk misschien een medaillon is geweest en, dat de spiegel pas in 1714 is gemaakt. Dit aspect moet nog uitgezocht worden.

Over de inscriptie kunnen we het volgende zeggen. I. C. de Hornes was inderdaad heer van Geldrop en Niel in 1714. Het gaat hier over Johan Carel van Hoerne of de Hornes, op 18 juli 1694 geboren als zoon van Embertus de Hornes heer van Geldrop en Niel en van Cornelia Manrique de Lara. Op 30 sept. 1706 werd hij met Geldrop beleend. Hij stierf op 27 aug. 1715. De heerlijkheid Geldrop ging toen over op zijn zus Maria Johanna Constantia de Hornes, die in 1714 gehuwd was met de Ierse edelman John O'Donnoghue, advocaat-fiscaal bij de Grote Raad te Mechelen.

Dat het over het Geldropse Sint-Jorisgilde gaat kunnen we uit het volgende stuk bewijzen. Tot Geldrop is: „de oude schutterije onder den tytel van St. Joris waer onder den Heere ordinaris is, ende hen jaerlijcx vereert een tonne bier, als sy schieten, op conditie datse moeten assisteren alsser eenige ghevangenen of delinquanten moeten in gehechtenisse gehouden ende gebracht worden mede tot de justitie.” De gemeentesecretaris van Niel verzekerde ons bovendien, dat aldaar geen Sint-Jorisgilde bekend is.

Overigens moeten we opmerken dat het hier niet het Sint-Jorisgilde van Zesgehuchten betreft (tegenwoordig het enige Sint-Jorisgilde in de gemeente Geldrop). Inmiddels is deze ko-

ningsspiegel overgebracht naar de nieuwe oudheidkamer van de gemeente Geldrop in het kasteel aldaar. In ditzelfde kasteel van de heren van Geldrop hebben de twee Geldropse gilden nu een gildekamer gekregen zodat de band tussen het kasteel en de gilden ook nu nog levend is.

Jean Coenen
vendelier Sint-Jorisgilde Zesgehuchten

Literatuur: **Oudenhoven**, J. van. Stad en Meierij van Den Bosch 1670.

Sloet, J.S. Register op de leenaktenboeken van het vorstendom Gelre en het graafschap Zutphen. Arnhem 1912.

Geldropnummer van de Heemkronyk 3e jrg 1961 no. 4.

Spiegel der Historie 1e jrg. no. 3.

St. Sebastiaan kaatst terug.

Een der leden van het ridderlijke gilde van St. Sebastiaan uit **Eindhoven** overhandigde mij enige weken geleden twee oude stukken met het verzoek deze op de juiste plaats te willen bezorgen. Dit gebeurde mede uit erkentelijkheid voor wat men voor zijn eigen gilde had gedaan.

Het eerste stuk betreft het Sint-Georgius- en het Sint-Catharinagilde, beide uit Eindhoven-Strijp. Het bevat het jaarschema waarop bij toerbeurt koning zal worden geschoten, naast het teren in de gildekamer en de diensten in de kerk. Het schrijven is gedateerd 20 september 1800 en ondertekend door de beide besturen.

Het tweede stuk dat als kop draagt „Vrijheid, Gelijkheid, Broerschap” is gericht „Aan de Burgers, Capitijn en verdere Gildebroeders der Gilde van St. Catrina te Eindhoven.” Het is ondertekend door Ant. Janssen, de kapitein van het ridderlijke gilde van St. Sebastiaan te Eindhoven en gedateerd 17 mei 1796. Hierin wordt dank gebracht voor de in het verleden bewezen diensten, doch tevens wordt daarin vermeld dat het gilde van St. Sebastiaan aan de „so van ouds genaamde koningsvogel” de titel ontnemt. Het koningsschap is immers afgeschaft! Men is ook niet voornemens nog naar zo'n vogel te schieten. In plaats daarvan zal men voortaan schieten naar drie prijsvogels, „waarvan de eene ter nagedagtenis der geluklike omwenteling met het jaargetal 1795 sal werden getijkt.” Wie deze laatste vogel afschiet, zal als teken van deze daad de schilden van het gilde mogen dragen. Het officiële afhalen en inhuldigen van de schutterskoning werd daarbij ook afgeschaft.

Wat dit laatste betreft rijst de vraag: Is iets dergelijks op meerdere plaatsen bekend? Hoe staat het met koningsschilden uit de jaren 1795 1796 en 1797? Is het vervallen van de koningstitel mogelijk een reden, dat in deze tijd gilden zijn verdwenen?

K.V.

Sint-Catharinagilde Tongelre vierde zijn jaarlijkse „teerdag” op 25 november 1976.

Volgens aloude traditie vierde het Sint-Catharinagilde zijn patronesdag op de feestdag van

zijn beschermheilige, n.l. 25 november.

Het was een prachtig gezicht het voltallige gilde met de zelf gerestaureerde hoeden, en keizer C. v. d. Bilt met een nieuw keizersvest te zien.

In vol ornaat trok men naar de Sint-Martinuskerk om deze dag te beginnen met een H. Mis. Na afloop werd een vendelhuide gebracht aan de kerkelijke overheid, waarna men de rondgang rond „t Hofke” voltooide en weer terug in het gildehuis arriveerde.

De koffietafel liet men zich goed smaken, waarna onze gildebroeder P. Teunisse gehuldigd werd met zijn 25-jarig jubileum.

Tevens konden weer twee nieuwe leden geboond worden. Door regerend-deken P. v. d. Wiel werd het wisselschild voor onze beste jeugdvendelier uitgereikt aan Johnny v. d. Berge.

's-Middags was er een onderlinge schietwedstrijd en 's avonds nog een gezellige feestavond.

Het was weer een echte ouderwetse „teerdag.” Men kan zich gelukkig prijzen met zo'n gilde dat in 1978 zijn 500-jarig bestaan hoopt te vieren.

Vader en Zoon Kouijzer winnaars van de onderlinge competitie kruisboogschieten van het Gilde St. Catharina uit Mierlo.

Afgelopen zomer traden op gezette tijden op zondagochtend een aantal leden van Gilde St. Catharina uit Mierlo aan, om elkaar in een faire en spannende strijd met de kruisboog te bekampen.

Inzet van de strijd vormde het recht, om het fraaie wisselschild met persoonlijke naamsscriptie voor één jaar te mogen dragen.

Voor het echter zo ver was moest de wip nog menigmaal „rinkelen” onder het geweld van goed gerichte schoten. Er werd geschoten door de senioren en de junioren, elk in hun eigen groep volgens een door de schietcommissie opgesteld reglement.

De schutsboom, opgesteld tegen een fraaie achtergrond van een oude kersenboomgaard, die in het verleden betere tijden gekend moet hebben, paste goed in deze min of meer historische omgeving ten huize van de gildebroeder met de meeste „dienstjaren” Antoon v. d. Vleuten.

Het terrein leende zich uitstekend als toernooiveld, waarbij moet worden opgemerkt, dat het de schutters aan niets ontbrak.

Het bekende natje en droogje was volop aanwezig, altijd onder een heldere hemel en een stralende zon.

De veiligheid van de schutter werd gewaarborgd door een afdak van golfplaten in de nabijheid van de schutsboom, terwijl schietcommissie en toeschouwers bezijden van het terrein in de „Dua-out” zaten, deconstrueerd van een stevig stuk kuikengaas. Beide bouwels bleken zeer goed bestand tegen de neerdalende pijlen.

De competitie had een uitermate spannend verloop, een ware nek aan nek race. Onderstaande standenlijst geeft dit weer in nuchtere cijfers:

Senioren:

1. L. Kouijzer, 18 punten.
2. Ex-aequo W. van Bommel, 16 punten.
P. van de Heuvel, 16 punten.
3. W. van der Voort, 15 punten.
4. J. v. d. Kerkhof, 13 punten.

Junioren:

1. E. Kouijzer, 20 punten.
2. Ex-aequo R. v. d. Kerkhof, 18 punten.
G. v. d. Kerkhof, 18 punten.
3. R. Janssen, 14 punten.
4. E. v. d. Kerkhof, 13 punten.

Het hoeft geen betoog dat de wedstrijden het komende seizoen gecontinueerd worden en zo mogelijk uitgebreid met horizontaal schieten. Samenvattend: een echte, spannende, gezellige, in ware gildegeest gestreden strijd, gewonnen door een duo dat tot de laatste kamp de zenuwen het beste in bedwang had, een waar kampioenskoppel.

„Vader en zoon Kouijzer”

Leender-Strijp.

Op vrijdag 28 jan. j.l. heeft het **gilde St. Jan** zijn jaarvergadering gehouden in het gildehuis „De Hospes” te Leender-Strijp. Onze deken Th. Vugts was aftredend bestuurslid en stelde zich weer herkiesbaar. Ook werd stilgestaan bij het feit dat gildebroeder Petrus v. d. Palen, Strijperstraat 22, na een langdurige ziekte op 23 jan. j.l. op de leeftijd van 69 jaar is overleden. Hij was een van de her-oprichters van dit gilde in 1935. In 1975, ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum, werd hem nog het jubileum-schildje uitgereikt.

BRIEF UIT STEENSEL.

Beste Gildebroeders,

Hierbij een foto welke genomen werd bij de installatie van de nieuwe burgemeester van de gemeente Eersel, de heer Drs. J. van Agt, neef van onze minister van justitie.

In de hal van het gemeentehuis had ik daar een gezellig praatje met de minister en z'n vrouw.

Daarbij bleek, dat hij, en z'n vrouw trouwens ook, veel interesse heeft voor het gildewezen en, toen fotograaf Remery uit Eersel hem vroeg om te poseren bij het beeldje van de „Contente mens” op het binnenpleintje, stond de minister er op, dat ik ook mee op de foto zou staan.

Minister van Agt en deken Wim van Hooff.
(foto G. Remery)

Terwijl de heer Gaston Remery maar bleef knippen heb ik met de minister afgesproken dat, als hij volgend jaar minister-president wordt, wij met ons **Sint-Luciagilde** uit Steensel naar den Haag komen. Ongetwijfeld zal het deze echte Brabantse man een genoeg doen als dat werkelijkheid wordt.

Vanzelfsprekend kan de lijsttrekker van het C.D.A. rekenen op de stem van elke principiële gildezuster en gildebroeder.

Ook dacht ik dat de minister zeer gevoelig was voor adhaesie-betuigingen aan het C.D.A. Hopende hiermede genoeg verteld te hebben voor de Gildetrom, tot ziens met gildegroeten, Wim van Hooff, Regerend-deken Sint-Luciagilde, Steensel. Raadsheer Kring Kempenland, District West.

10 december 1976.

† IN MEMORIAM

Sint-Willibrordusgilde Waalre

J. Karsmakers, overleden 2 okt. 1976, oud 91 jaar. 60 jaar gildebroeder, van 1930—1965 deken-schrijver. De laatste 11 jaar Ere-bestuurslid. Hij was een zeer accuraat mens en is altijd een voorbeeld geweest voor de andere gildebroeders.

J. Braken, overleden 24 nov. 1976, oud 79 jaar. Gildebroeder vanaf 1940, van 1960—1964 koning. Hij is altijd een zeer geliefd mens geweest en in hart en ziel gildebroeder.

Sint-Jorisgilde Hapert

Johannes Brekelmans, overleden 22 dec. 1976, oud 80 jaar. Zijn verdienstelijk leven, zowel voor zijn gilde, waarvan hij Ere-gildebroeder was, als voor Kring Kempenland (waarvan Ere-bestuurslid) als Raadsheer van district West, en bij tal van andere aangelegenheden in de gemeente Hoogeloon c.a., werd in 1962 beloond met een koninklijke onderscheiding met een gouden medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

Sint-Catharinagilde Tongelre

Th. van der Heiden, overleden 18 jan. 1977, oud 90 jaar. Hij was de oudste gildebroeder van St. Catharina, in zijn gilde beter bekend als „Door”; men zal deze markante figuur erg missen.

Nieuws uit Maasland

KRING MAASLAND. Op 11 februari heeft de kring Maasland haar jaarvergadering gehouden, welke wat verlaat is geworden, want deze heeft anders altijd plaats in november.

Voor de vergadering werden de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van Maasland uitgereikt aan de secretariaten. Beiden traden in werking op 1 december 1975.

De Hoofdman van de kring, Dr. G. Luijkx, herdacht allereerst de overleden Voorzitter van de Federatie, Jhr. J. Smits van Oyen en daarna alle overleden gildebreeders van kring Maasland welke het afgelopen jaar zijn overleden.

De deken-schrijver bracht verslag uit over 1976, alsook de deken-rentmeester. De kascommissie heeft alles in orde bevonden.

In de kascommissie hebben voor het komende jaar zitting de heren Vullings en Van Breugel.

De ingekomen stukken werden behandeld o.a. de onrustige kermis op een gildefeest, welke de tambours- en vendelkorpsen ongunstig beïnvloedt bij de wedstrijden (Berkel: Vught).

De feesten te NIJMEGEN, het Europees Koningschieten op 4—5 juni a.s., werden besproken en verzocht werd om deelname. De deelname aan het Bundesschiessen te Paderborn moet volgens ons Bestuur NIET gekoppeld worden aan Nijmegen. Paderborn is een geheel andere — Duitse — zaak.

Bestuurslid Bertus van Balkom (schietcommissie) heeft zijn 25-jarig huwelijksfeest gevierd en tevens is hij gehuldigd als 40-jarige gildebroeder en bestuurslid van **St. Jan** te Kaatsheuvel.

De bestuursverkiezing: er zijn wegens het terugtrekken van Dr. G. Luijkx, als Hoofdman der kring vier tegenkandidaten gekomen.

Dr. Luijkx heeft zich bedacht en herroept zijn aftreden om als Hoofdman aan te blijven tot zijn normaal aftreden (rooster). Bestuur en leden verwonderde dit doch allen gingen uiteindelijk na zijn betoog hiermede accoord. Dr. Luijkx blijft Hoofdman en Ir. Th. v. Lammeren bedankt wegens zijn hoge leeftijd als bestuurslid. De Heer Jac. v. d. Bosch blijft nog een jaar aan. Het bestuur der overheid van de kring onderging verder geen verandering. De Hoofdman dankte de Heer Ir. van Lammeren voor zijn bijzondere inzet in Kring Maasland. (Heer Van Lammeren hartelijk dank ook namens de redactie!)

Door de resp. commissies werd verslag uitgebracht over het afgelopen jaar. De Vendelcommissie probeerde haar eenvoudige gecombineerde formulieren; ze zullen worden aangemaakt. Thans 232 vendeliers.

De Tromcommissie brengt het komende jaar de veranderingen in het tromreglement in om-

loop; pasjes, formulieren en bevordering van de oude gildetrom.

De Schietcommissie wil meer prijzen voor het geweer in verhouding tot hand- en kruisboog.

De Standaardrijderscommissie wil een zeer goede voorbespreking voor de aanstaande feesten.

Heer Wim Adams brengt verslag uit over de gildekringdag van 1976 en doet een beroep om de invulformulieren grondig te bekijken en tijdig door te sturen als een feest gehouden gaat worden.

„De Gildetrom,” het blad der Federatie heeft in 1976 totaal 320 betalende abonnementen.

Verzending via secr. Maasland/redactielid en ook inzending en verwerking van copie via de kringoverheid.

De Kringdag 1977 is te Gemonde bij het gilde van St. Joris en Catharina. Voor 1978 is Heeswijk, St. Willibrordus, gepland.

Dr. Luijkx licht even de statuten en het huish. reglement toe alsmede de veranderingen op „Het Verenigingsrecht.” De gilden worden hiervan op de hoogte gehouden.

De contributie wordt met vijf gulden verhoogd. Het gilde **St. Barbara van VLIJMEN** wordt door Hoofdman Luijkx hartelijk verwelkomd als nieuw lid van Kring Maasland. De Hoofdman de Heer Boom dankt voor de opname.

In de rondvraag is veel besproken want er was voldoende tijd na de intense behandeling van de agenda. Gelukkig!

Hr. Verdonk denkt aan de goede uitleg van art. 19 van het Federatief schietreglement voor geweer. Het moet worden nageleefd.

Hr. Eijkemans denkt aan meer prijzen voor JEUGD. Dit komt.

De Heer van Kuijk en Heer Krijnen vragen naar de vergaderplaats van de ledenvergadering. Het bestuur bekijkt dit voor de toekomst. Nuland vraagt om zeker ZILVEREN koningskruisen te laten maken, geen carnavals- of spotkruisen!

Hr. van Laak zegt de leeftijd van de standaardrijder te bepalen op 18 jaar.

St. Ambrosius Haarsteeg vraagt aandacht voor deelname aan gildemis en deelname op de erewijn-aanbieding. Het eerste moet worden bevorderd en het tweede moet in controlerende handen worden gehouden.

Voorstel Hr. Beekmans om schietprijzen te verhogen. Het bestuur stelt voor de verhouding 1 : 1 : 5 voor hand-, kruisboog en geweer.

Deken-schrijver Toorians vraagt nadrukkelijk goede medewerking van de secretariaten van de gilden bij beantwoording van brieven, invullijsten, legitimatiebewijzen, deelname aan wed-

strijden, bevorderingen, het naleven van richtlijnen van Kring- en Federatieoverheid.

Wat laat kon de hoofdmans deze zeer belangrijke vergadering besluiten. Hij was van de goede medewerking der leden overtuigd en hoopte weer op een goede kringdag 1977.

Vermeldenswaard is dat de Heer H. v. Rijckevorsel, de coördinator van de Westbrabantse gilden, die de Kring Baronie-Markiezaat in voorbereiding heeft, een belangrijk deel van deze vergadering heeft bijgewoond. De Heer Van Rijckevorsel vertelde dat hij voornemens is met p.m. een zevental gilden binnenkort de nieuwe kring te kunnen beginnen. De besprekingen vorderen gestadig.

Jan Toorians, deken-schrijver
van Kring MAASLAND.

LOONOPZAND, 16 febr. 1977.

KAATSHEUVEL. Bij het gilde **St. Jan Baptist** zijn op 12 februari twee gildebroeders gehuldigd. Heer Bertus van Berkel is 50 jaar gildebroeder en heeft heel veel bijgedragen tot het gilde in verband met terrein en schietaccommodatie; hij heeft steeds het gilde gehuisvest in zijn bedrijf „De Steenbakker.”

Bertus van Balkom is 40 jaar lid en thans bestuurslid van het gilde. Hij is ook de stuwer van het schieten in dit gilde en zelfs in heel Kring Maasland. Op de feestelijke bijeenkomst voerde de Hoofdmans, de heer Van der Camp, het woord en heeft beide jubilarissen hartelijk in de bloemen gezet. Burgemeester Fievez van Loonopzand was met mevrouw en beide wethouders aanwezig. Hij kon mededelen dat het H.M. de Koningin had behaagd Bertus van Berkel de eremedaille in zilver te verlenen in de Orde van Oranje-Nassau. In zijn toespraak zei hij het van belang te vinden eens nader met het gilde kennis te maken; hij is nog niet zolang hier burgemeester. Aan Bertus van Balkom werd door de Hoofdmans een zilveren schild overhandigd.

De beide echtgenoten deelden in de vreugde met bloemen. Namens de zuster-gilden van de gemeente sprak de heer Jan Toorians, ook namens Kring Maasland; hij schetste de situatie der gilden (vier) in de gemeente Loonopzand. Bertus van Berkel kreeg de oorkonde aangeboden als ere-gildebroeder van St. Jan. De receptie werd druk bezocht; het was een prachtig feest.

HAAREN. Bij **St. Antonius en Sebastiaan** was ook een huldiging op 29 januari. Hier was W. Vermeer (68) 50 jaar lid van het gilde. De Heer C. v. d. Wiel was 45 jaar lid (70). Dit feest begon met een H. Mis in het Bejaardencentrum. In „De Zwaan” richtte secretaris W. v. Laak zich tot de jubilarissen. Hij overhandigde de Heer v. d. Wiel een cadeau en de Heer Vermeer de gouden speld van het gilde. Burgemeester Burger kon mededelen dat aan W. Vermeer de zilveren ere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau door H.M.

de Koningin was verstrekt, en spelde deze onder hartelijke bewoordingen op.

De burgemeester schonk als blijk van erkentelijkheid van de Overheid aan het gilde in de persoon van A. v. d. Wiel (Hoofdmans) een zilveren hoofdmansschild met ketting.

De Heer Vermeer werd de eretitel gegeven van staande deken; hij mag dan ook de sjerp nu voortaan om het middel dragen! Aan burgemeester Burger werd het ere-hoofdmanschap aangeboden. De receptie was bijzonder druk bezocht; alle gilden uit de omgeving waren vertegenwoordigd. Ook Kring Maasland was present.

HEESWIJK. Op 5 juli 1976 werd bij **St. Willibrordus** het zoontje van gildebroeder Voets (Rajan) in het bijzijn van de gildebroeders gedoopt. Zijn broertje, vader en opa zijn al lid van dit gilde.

2 Okt. 1976. Door bemiddeling van W. v. d. Wiggert en zijn medewerkers is het gilde weer in het bezit gekomen van een stuk grond, de oude „schuttershof.” Dit stuk was in bewaring gegeven aan het kasteel en is nu door de Baronesse Van de Bogaerde van Terbrugge weer aan het gilde teruggeschonken.

Op 25 september 1976 is de loco-burgemeester — de hoofdmans van het gilde — de Heer Verkaar, 50 jaar geworden. Het gilde heeft „Abraham” eens in de bloemetjes gezet.

De nieuwe koning van dit gilde, de Heer Willy v. d. Wiggert, schoot op 7 november 1976 zich naar deze functie met het 505de schot. Gelukkig voor hem, want hij die al zoveel voor het gilde deed is de koningstitel waard.

Een droevig bericht is bij St. Willibrord dat op 7 december Dr. Habets overleed. Hij was oud-bestuurslid en ere-lid van het gilde. Het gilde heeft hem naar zijn laatste rustplaats begeleid en daar afscheid van hem genomen.

UDENHOUT. **St. Antonius en Sebastiaan** heeft op 22 november zijn Ouderling Lamb. Th. Rijkers naar zijn laatste rustplaats gebracht. Bartje was medeoprichter van de schutterij „Weerbaarheid” in 1925; hij was ook de laatste van de oprichters. In 1963 fuseerde deze schutterij in het oude Sint-Antonius-Sebastiaangilde en werd hij actief gildebroeder. In 1965 werd hij Ouderling, een functie waar hij trots op ging. Als nagedachtenis zal nu een wisselschild gemaakt worden voor de schutters van het gilde ter herinnering aan Bartje.

BESOIJEN. De eerste maandag na Driekoningen — de „verloren maandag” of kopermaandag — is door het **Sint-Crispijn en Crispianus-gilde** goed doorgebracht. De Piet-Mulder-wisseltoefnee werd gewonnen door M. v. Loon met 87 punten; 2 werd Mej. v. Brunschot; 3 N. v. Dongen.

BAARDWIJK. Dankbaar voor alles wat hij gedaan heeft voor het gilde nam **St. Ambrosius** afscheid op 3 januari van zijn gildeheer pastoor Vos. Bij de uitvaart en in de H. Mis was ook Mgr. J. Bluijssen, bisschop van Den Bosch

aanwezig. Het gilde St. Ambrosius nam vendelend afscheid van deze beminde priester.

Beter nieuws was er bij dit gilde op 11 januari toen het gilde de statiedag hield. Toen was n.l. Sjef van Hulten 60 jaar gildebroeder, momenteel deken van het gilde. De Hoofdman feliciteerde hem en betitelde hem als de „bomenbouwer“ in het gilde en als bijenkorvenmaker (met de hand) bij de bieënenvereniging; een veelzijdig gildemens.

Burgemeester Van Casteren van Waalwijk kon mededelen, dat aan Sjef (80) de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau was verleend, en speldde deze met heel veel genoegen op.

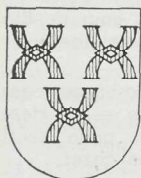
Harry de Jong was 40 jaar lid (de verdienstelijke penningmeester), Frans van Tuijl en Jos van Hulten waren 25 jaar lid. Aan deze drie, alsmede aan Sjef van Hulten, werd een zilveren schild aangeboden door Hoofdman Henk

Pullens. Namens Kring Maasland sprak ook nog over dit goede gilde in de gemeenschap de Hr. Jan Toorians. Deze avond werd doorgebracht op zeer vriendelijke wijze waarbij de gildebroeders en hunne vrouwen eerlijk meevierden met de jubilarissen, want de stemming in dit gilde is bijzonder!

DEN DUNGEN. De gilden uit de omgeving van Den Dungen hebben kunnen leren van de lezing welke drs. W. Knippenberg voor de heemkundekring aldaar heeft gehouden over het gildezilver, het gildewezen en de geschiedenis van Brabant; door Dhr. Rien van Nuland uit Den Dungen werd een historische inleiding gehouden.

Voor KRING MAASLAND
Jan Toorians, deken-schrijver.

LOONOPZAND, 26 februari 1977.

Nieuws uit Peelland

KRING PEELLAND HOUDT ZIJN JAARVERGADERING.

Op zaterdag 29 januari werd de jaarvergadering gehouden in Café van Hoek op de Markt te Asten, daar het gildehuis Café van Helmond te klein was.

Om goed zeven uur werd de vergadering geopend door Kring-Voorzitter Alphons Niessen, die de afgevaardigden van de gilden welkom heette en allen een Zelig en Gelukkig 1977 toewenste.

Op verzoek werd meteen begonnen met het draaien van de film van het gildefeest te Asten; van het geslaagde gildefeest werd een zeer goed overzicht gegeven.

Het jaarverslag werd aan de gilden uitgereikt. Oud-Secretaris A. Giesbers las het verslag voor van de activiteiten in Kring Peelland en Secretaris Frans van de Velden het verslag van de najaarsvergadering.

Hierna had de bestuursverkiezing plaats; daar ook Voorzitter A. Niessen aftredend was, gaf hij het woord aan de Vice-Voorzitter Piet v. d. Berkmortel, die de bestuursverkiezing leidde.

Deze stelde aan de vergadering voor het bestuur per acclamatie te herbenoemen, wat met algemene stemmen werd goed gevonden. Aftredend waren Voorzitter A. Niessen, Jan van Dooren en Piet Joosten. Niet herkiesbaar waren de gildebroeders W. Meulendijks en A.

Engelen; de laatste trad voortijdig af. De Kringvoorzitter werd met grote meerderheid van stemmen herkozen in zijn functie.

Na enkele malen stemming werd bij de eerste stemming Ferd van Thiel gekozen en bij de derde stemming Jan Huijbers van het Sint-Leonardusgilde. De heer Ferd van Thiel was niet op de vergadering aanwezig, daar hij niet wist dat dit de gewoonte was; heer van Thiel was in de gilden van Kring Peelland vooral bekend vanwege zijn activiteiten als organisator van het Landjuweel Gemert in 1972.

Het gildefeest in Kring Peelland werd officieel vastgesteld op zaterdag, zondag en maandag 14, 15 en 16 mei 1977 bij het Sint-Willibrordusgilde te Bakel.

Besloten werd het Kringarchief te deponeren in het Gemeente-archief te Helmond en als het Federatie-archief naar Kasteel Croy zal gaan, dat dan ook het Kringarchief hier zal gedeponeerd worden. Maar over dit alles is nog niets bekend.

Het verslag van de vendelcommissie werd aan alle gilden uitgereikt en voor de trom en het standaardrijden werd een verslag voorgelezen. Ondanks de haast die de Kringvoorzitter trachtte te bereiken liep de vergadering, die om zeven uur begonnen was, toch nog uit tot goed half elf, zodat verschillende gilden reeds eerder weggegaan waren.

Na een zeer korte rondvraag werd de Jaarvergadering gesloten.

Een nieuwe Deken bij het Gilde van St. Antonius en St. Sebastianus te Gemert.

Hoewel de verkiezing en inhuldiging van een nieuwe deken bij het gilde het hoogtepunt vormt van de optrekdag, was ditmaal toch bijzonder indrukwekkend de toespraak van burgemeester Hein M. A. C. de Wit tot de gildebroeders van de „gruun schut,” nadat deze hem een vendelgroet hadden gebracht en op deze wijze hun trouw aan het burgerlijk gezag hadden bevestigd. De burgemeester verbond deze trouw van de gilden met de aanvallen, die het gezag en de dragers ervan bijna dagelijks ondervinden in de hedendaagse maatschappij.

Gezag is onontbeerlijk, antwoordde voorzitter Jaspers, want zonder gezag in een gilde „marcheert het daar niet goed”! Hij verzekerde de burgemeester, dat niet iedereen achter deze aanvallen stond, zeker niet de gilden.

Het gilde was de dag al vroeg begonnen met het afhalen van kapitein Jan van den Berg aan zijn woonhuis in Esdonk, waar hij het gilde een koffietafel aanbood.

De plechtige gildemis werd mede door de gildebroeders verzorgd, waarbij vooral de voorbeden van koning Jo van Schalen in de vorm van een gedicht de vriendschap in het gilde beklemtoonde. Koning en Koningin werden

den door Deken van Oort uitgenodigd met hem onder twee gedaanten te communiceren. Vendelgroeten werden er vele gebracht op deze dag, t.w. aan deken van Oort, burgemeester De Wit, de gemeentesecretaris die op 22 januari precies 65 jaar werd en door het gilde werd beloond voor zijn verdiensten voor de gemeente en voor het gilde, deken Peter Lat-houwers na zijn inhuldiging en bij aankomst aan het gildehuis na een tocht van 6 km., waarover men 2½ uur deed; 26 maal moest men stoppen om de felicitaties van bewoners langs de route in de vorm van een drankje in ontvangst te nemen.

Een gildemaaltijd versterkte de inwendige mens weer genoeg om hem in staat te stellen voor een feestavond, waarop vele leden met hun aanhang aanwezig waren en waarop ook het zuster-gilde — St. Joris — het gilde en de nieuwe deken kwam gelukwensen.

Felicitaties sprak voorzitter Jaspers uit aan het adres van Adriaan van Zeeland — oud-deken en oud-kapitein — die 25 jaar lid was en Mies van Zeeland, die 25 jaar ijverig de trommelstokken hanteerde. Beide gildebroeders en hun naamgenoot Antoon van Zeeland — uit voorzorg voor zijn gouden lidmaatschap — ver-eerden het gilde met een zilveren schild.

GEBED VAN EEN GILDEKONING

Als ik denk aan mijn jeugd
In een dorp in de streek,
Dan is 't of die tijd
Veel vriendelijker leek.
Maar ik weet, o mijn God,
Al lijkt het soms schijn,
Dat mensen ook nu nog
Wel vriendelijk zijn.

Maar wat ik zo sneu vind,
Mijn beste vriend God,
We doen voor elkaar vaak
De voordeur op slot.
We hebben onze handen
Toch vol aan ons eigen!
Eenieder moet zelf maar
Zijn deel zien te krijgen.
We hebben geen tijd meer
En luisteren niet.

We kletsen en slaan vaak
Geen acht op verdriet.
Maar tóch is er vriendschap,
Gastvrijheid op aard.
Hebt Gij soms die deugden
In 't Gilde bewaard?

Als het waar is, dan vraag ik,
Dat heel de Gruun Schut
In lengte van jaren
Deez' deugden benut.
Dán zal ik als koning,
Mijn beste vriend God,
U steeds opnieuw danken
Voor het koninklijk schot.

Als voorbede tijdens de Plechtige Gilden
voor het Gilde van St. Antonius en St. Ga-
bastianus te Gemert op de optrekdag 1976
gemaakt en uitgesproken door Koning Jo van
Schalen.

Opening „Rode-Schutplein” te Aarle-Rixtel

Zaterdag 20 november 1976 was voor het rode **Sint-Margarethagilde** uit Aarle-Rixtel een bijzondere dag. Gezien de goede verstandhouding tussen het gemeentebestuur en de beide gilden, had het gemeentebestuur besloten een plein naar hen te noemen, om hen blijvend in de herinnering te kunnen houden. En gezien „ons” Plein nagenoeg was volgebouwd en bewoond, werd het op deze dag officieel geopend, d.m.v. het onthullen van natuurlijk Rode straatnaamborden, het planten van een rode beuk, en een onderlinge schietwedstrijd door de bewoners om het Koningschap van het Plein 1976. In overleg met de bewoners, zal

dit n.l. jaarlijks worden herhaald.

De nieuwe Koning ontving van het gilde als herinnering een gebrandschilderd raam, als wisselteken van zijn waardigheid, en een oorkonde als blijvende herinnering. 's-Avonds waren de gildebroeders met de bewoners bij elkaar, om hen d.m.v. films, dia's en het tonen van de gilde-attributen nader tot elkaar te brengen. Wat betreft de straatnaambordjes zullen onze blauwe plaatselijke gildebroeders te zijner tijd weinig moeite hebben, maar de blauwe beuk zal meer problemen brengen. Wij zijn benieuwd! !

Namens Gilde St. Margaretha
Th. de Jong secretaris.

